

Helhetlig styring og kontroll

Informasjonssikkerhet

Katrine Aam Svendsen
Seniorrådgiver
17.11.21 – NIFS

Agenda

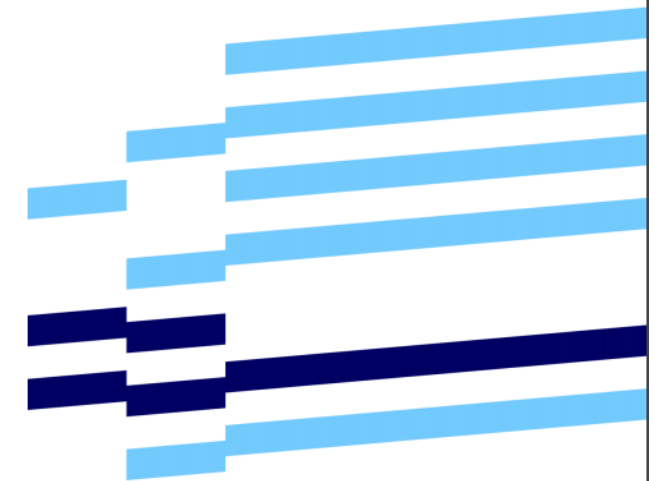
- Bakgrunn
- Hva vil det si å jobbe helhetlig?
- Ulike perspektiver gir ulikt fokus
- Fellestrekk ved styring og kontroll
- Ha oversikt – viktig utgangspunkt for helhetlig arbeid

Difi rapport 2018:4

- Kartlegging av statsforvaltningens arbeid med:
 - Styring og kontroll, og risikostyring
 - Beredskap, øvelser og hendelseshåndtering
 - Nasjonale felleskomponenter
 - Sikkerhetskultur
 - Kompetanse
 - Etatsstyringsdialogen
- Hovedfunn:
 - en av tre statlige virksomheter har ikke tilstrekkelig styring og kontroll på informasjonssikkerhet
 - departementer etterspør i liten grad status på arbeidet med informasjonssikkerhet hos underliggende virksomheter

Arbeidet med informasjonssikkerhet i statsforvaltningen

Kunnskapsgrunnlag

Andre forutsetninger

- IKT-sikkerhetsutvalget 2018 – «IKT-sikkerhet i alle ledd»:
 - «(...) brukerne er usikre på hvor de skal henvende seg for å få råd og veiledning om IKT-sikkerhet.»
 - «Fra et brukerperspektiv kan det være krevende å forholde seg til mange aktører»
- Tiltaksoversikt til nasjonal strategi for digital sikkerhet – Tiltak 5: «Sikker digitalisering i offentlig sektor»
 - «Virksomhetene i offentlig sektor skal få et mer samordnet og helhetlig tilbud om veiledning om digital sikkerhet»

Samarbeid mellom

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

Direktoratet for forvaltning
og økonomistyring

Dialog med

Datatilsynet

Hva vil det si å jobbe helhetlig?

Å se sammenhengen mellom viktige områder og aktiviteter i virksomheten.

Ved å se aktiviteter, risikoer og tiltak på tvers av fagområder og avdelinger kan virksomheten oppnå bedre styring og kontroll.

Å jobbe helhetlig innebærer at

alle relevante områder
er inkludert

prosesser er
gjenkjennbare på tvers
av fagområder

ledelsen og ansatte forstår
sammenhengen mellom områdene

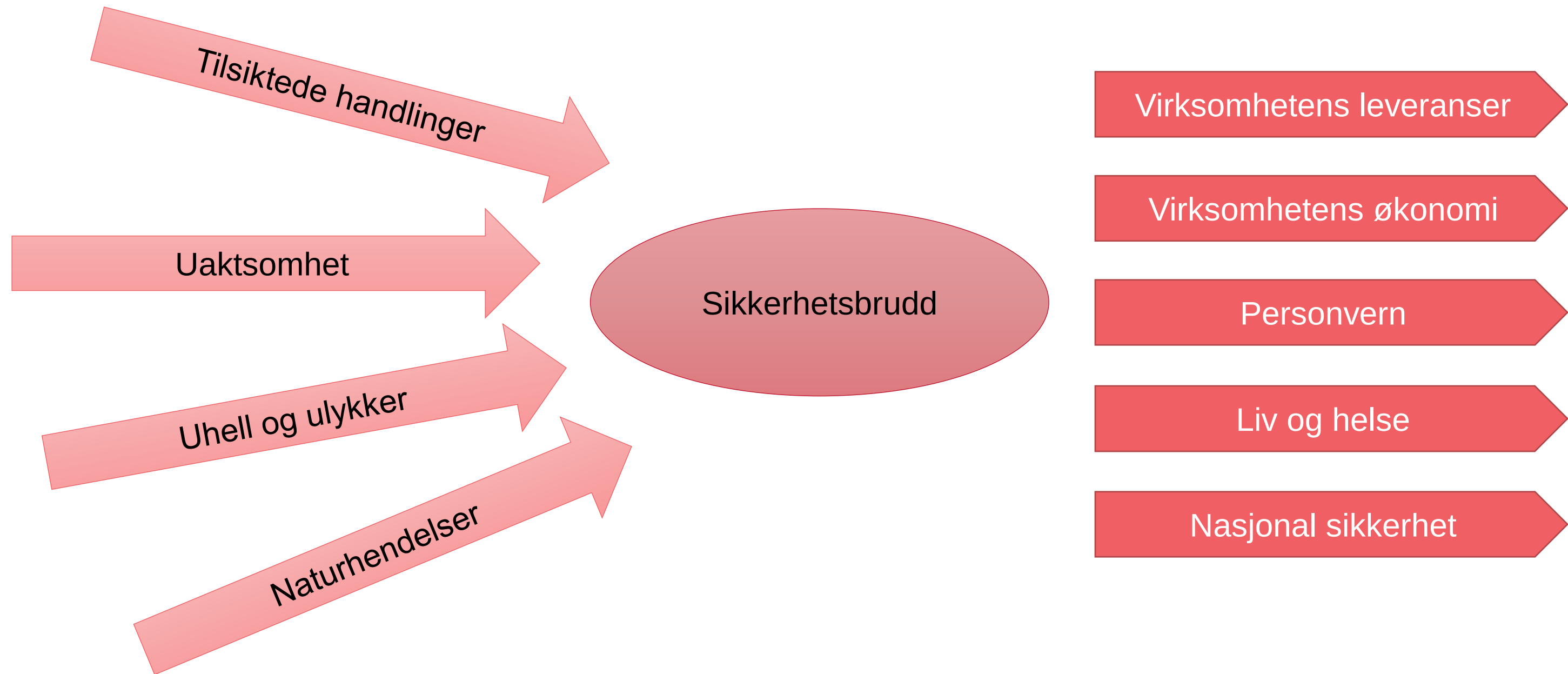

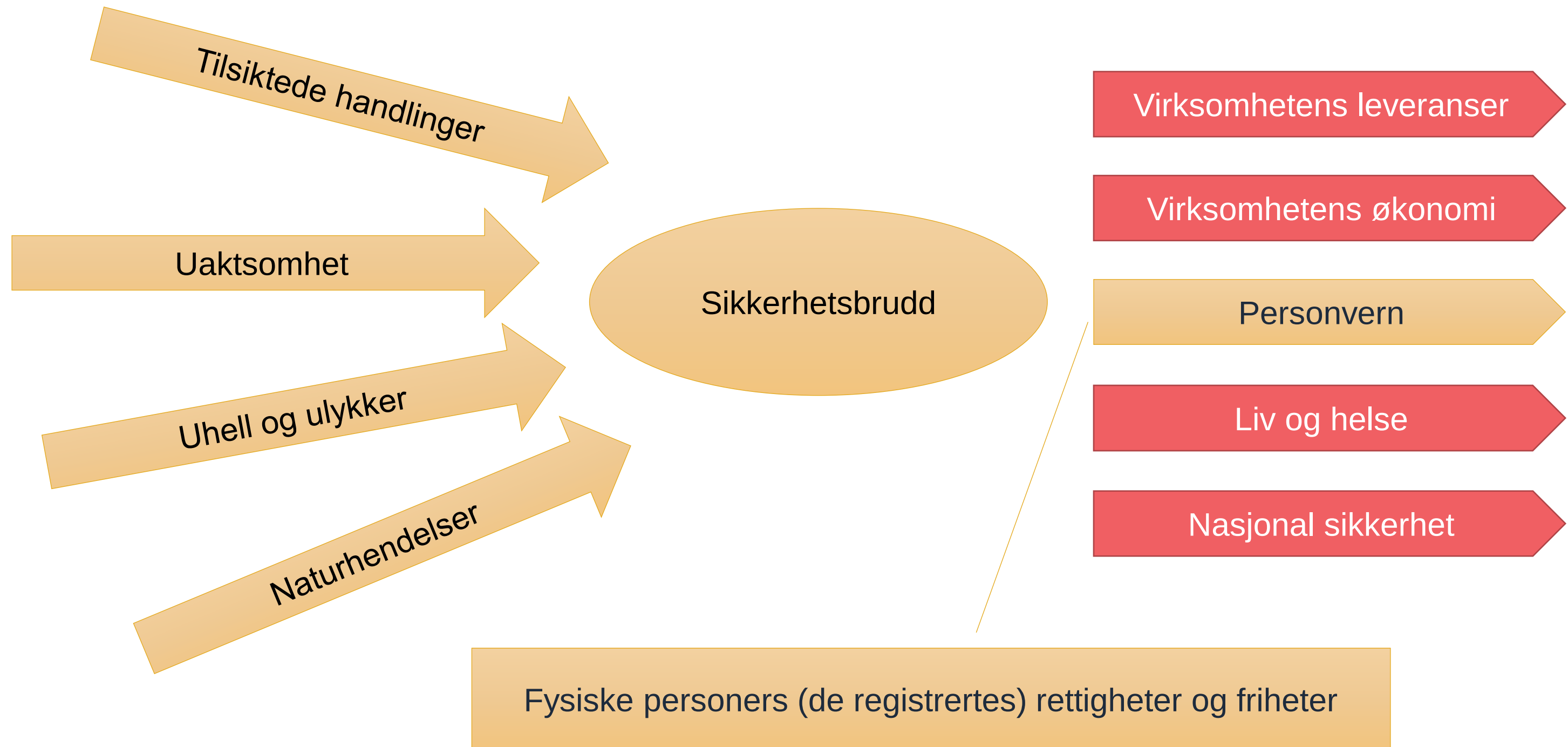
Ulike perspektiver gir ulikt fokus

Årsaker

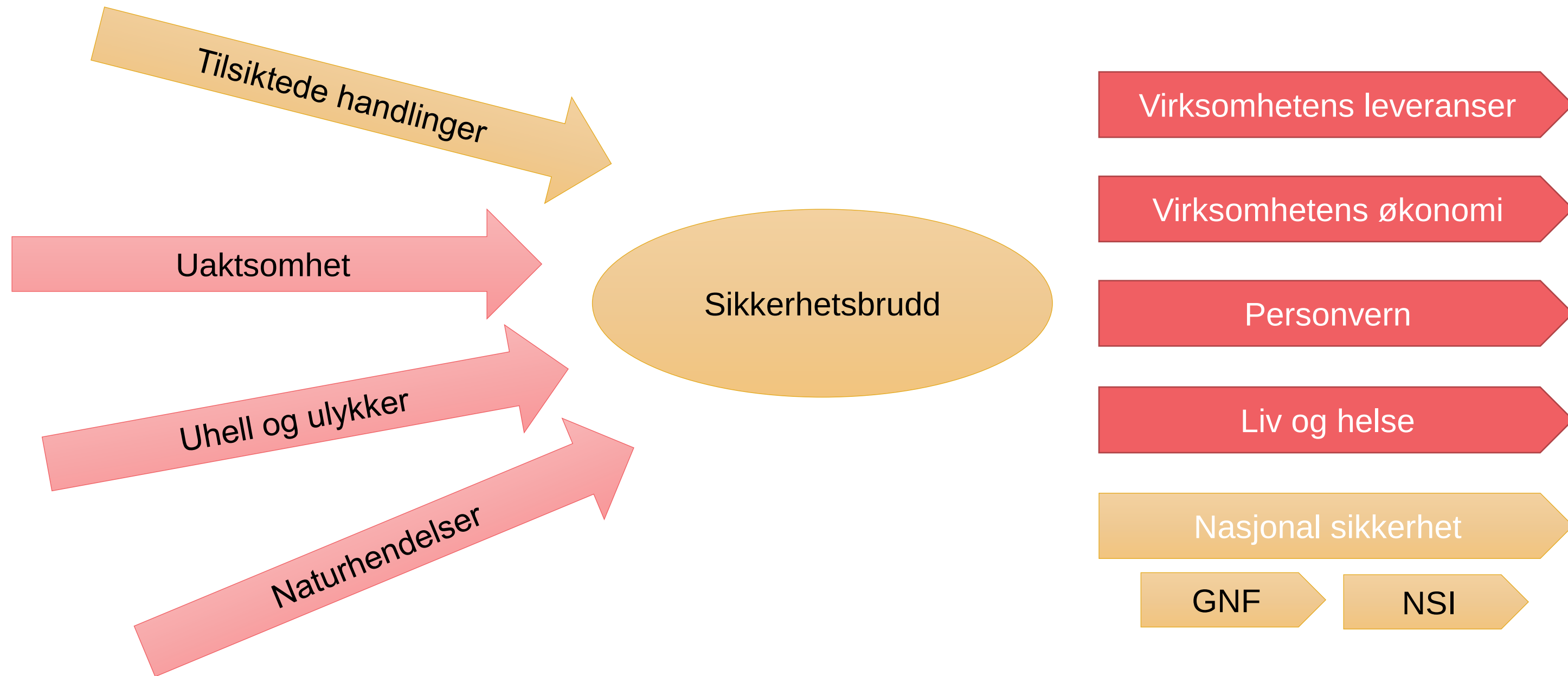
Konsekvenskategorier

Personopplysningsloven m/personvernforordningen

Lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven)

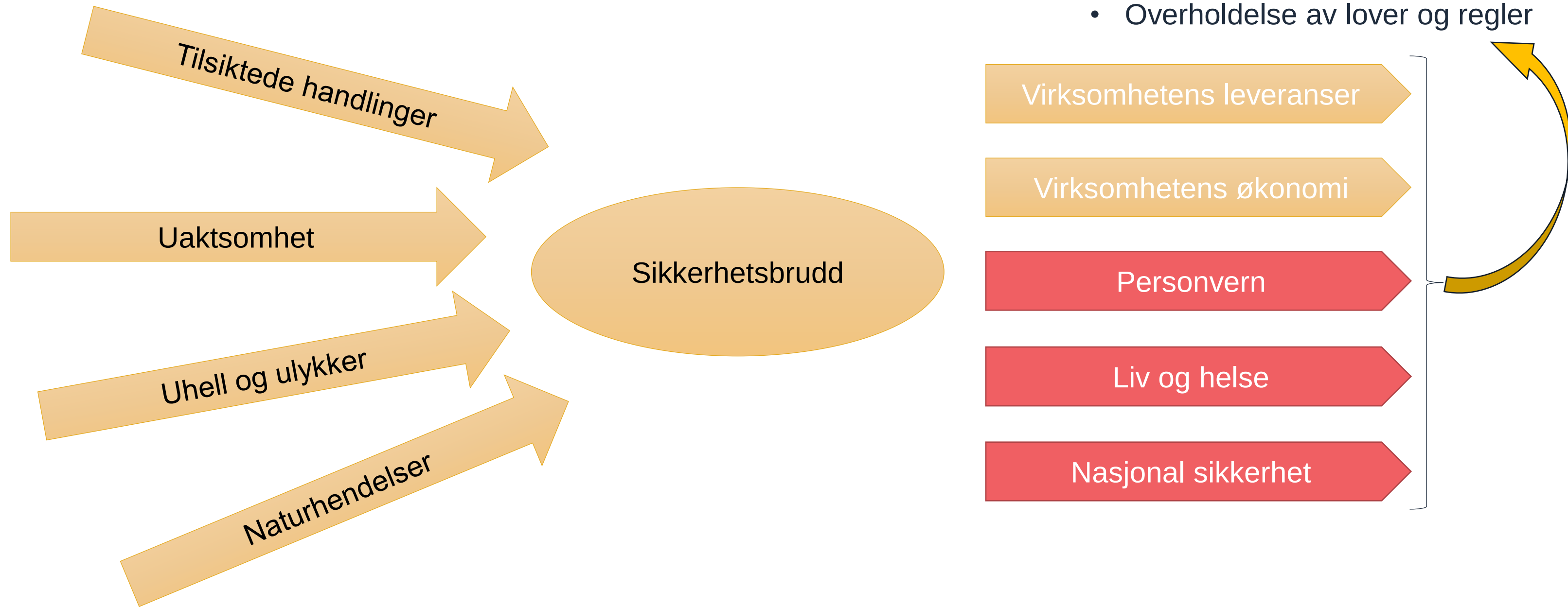

Obs: konseptuell forståelse. Det er f.eks. krav om å sikre at informasjonssystem fungerer slik de skal i sl § 6-2 a.

GNF = Grunnleggende nasjonale funksjoner

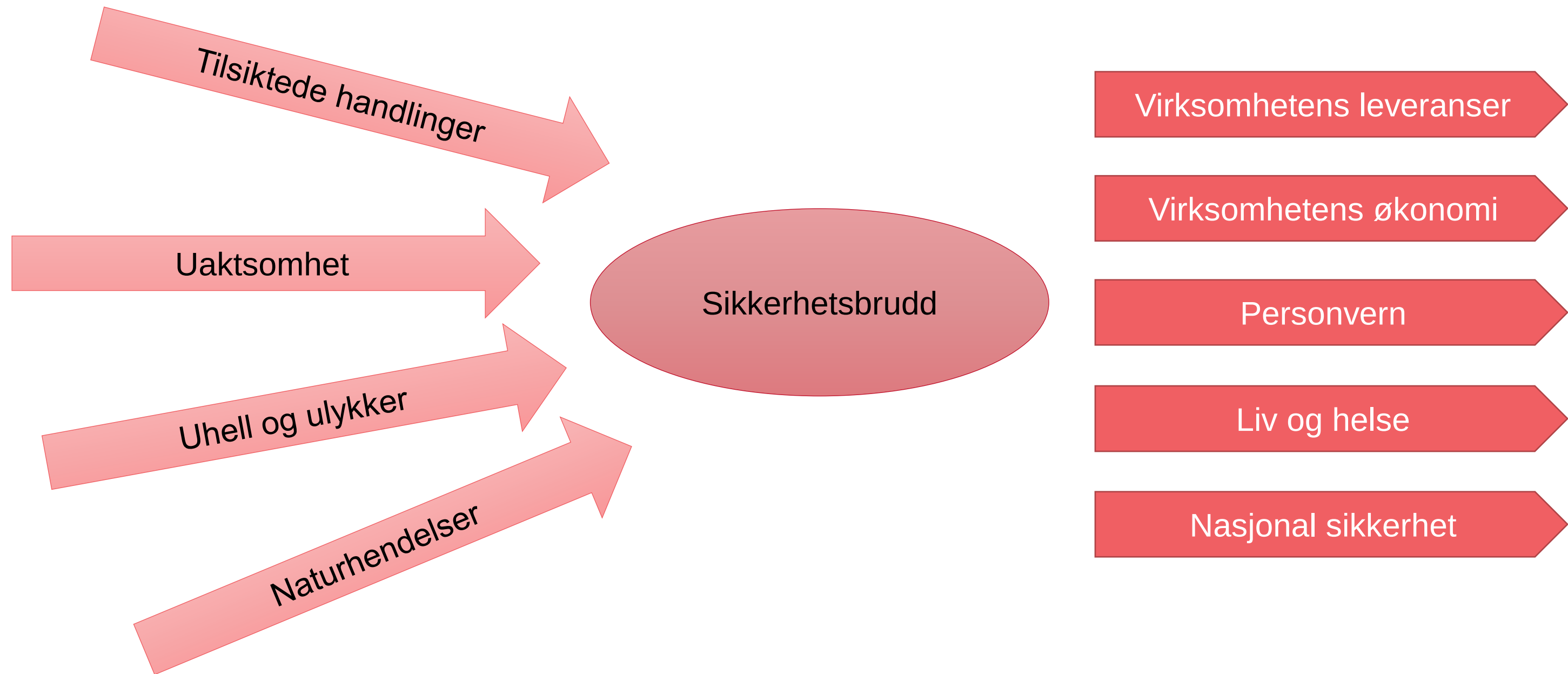
NSI = Nasjonale sikkerhetsinteresser

Økonomiregelverket i staten

Årsaker

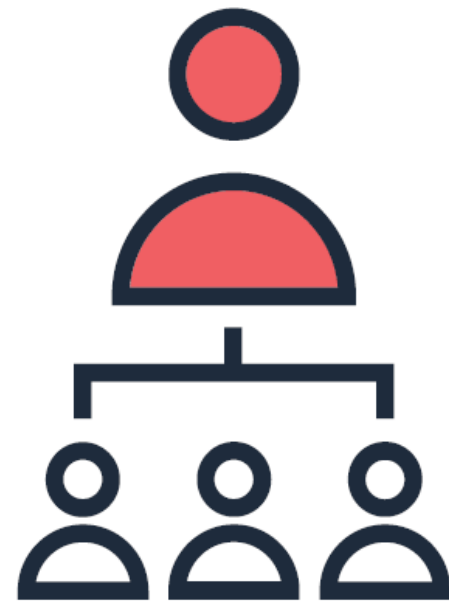
Konsekvenskategorier

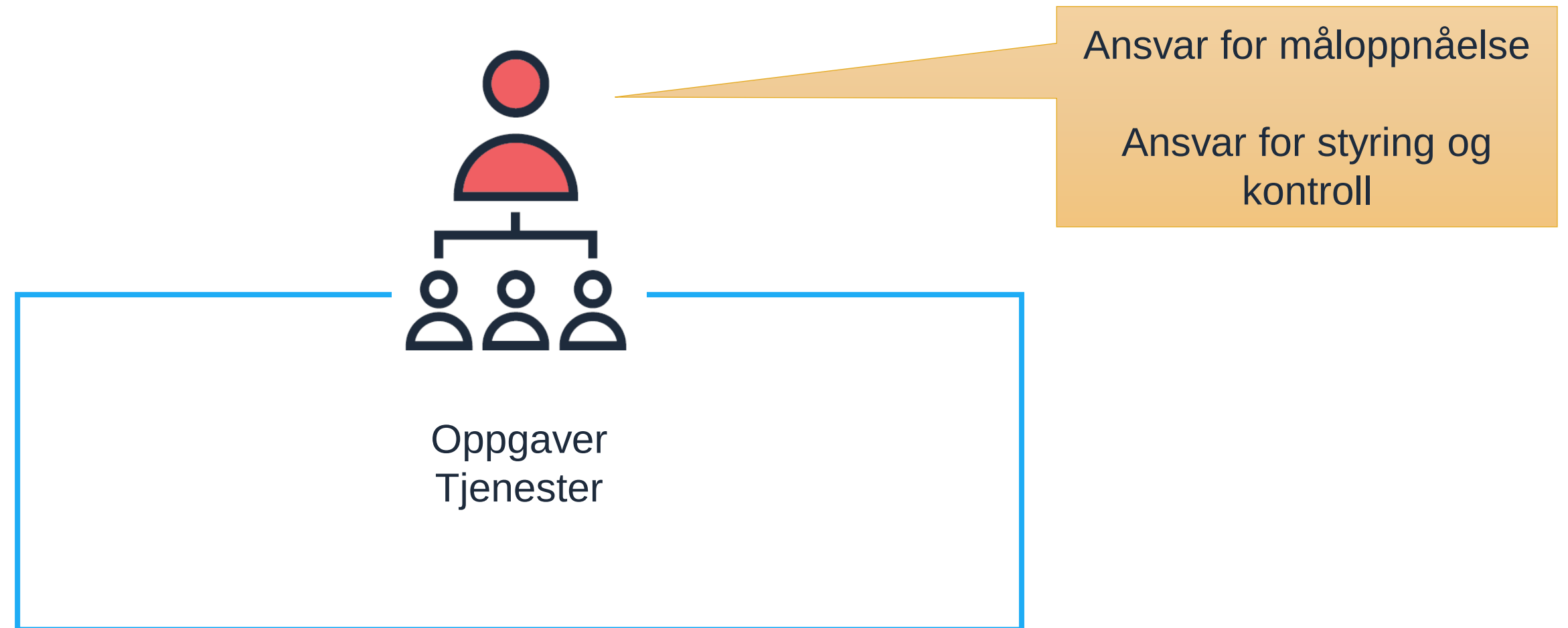

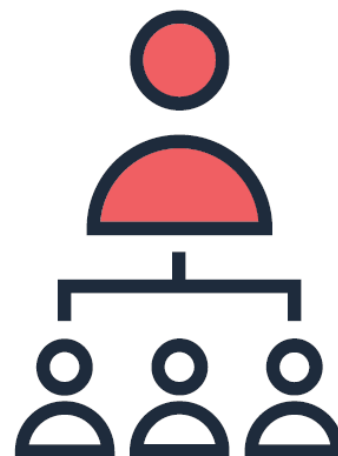

Fellestrekk ved styring og kontroll

Ledelsen må lede an

Oppgaver
Tjenester

Overordnet ansvar for at arbeidet med informasjonssikkerhet gjennomføres på en hensiktsmessig måte

Sørge for at
styringsaktivitetene
blir etablert

Følge opp slik at de
gjennomføres på en
god måte

Ha tydelige roller og ansvar

Risikoeier

- Linjeledere og andre med operativt ansvar
 - Ansvar for mål og resultater
 - Ansvar for risiko innen sitt område
- må kjenne sin rolle, og vite hva som ligger i den

Samme person skal forstå, vurdere og ta beslutninger om risiko innen ulike områder – for eksempel informasjonssikkerhet, personvern, HMS og økonomi.

Toppleder med ledergruppe

- Gi føringer
- Ansvarlig for at aktiviteter for etablering/forbedring gjennomføres
- Kommunisere viktighet – «Tonen på toppen»
- Virksomhetsledelsens gjennomgang

- Hvilke aktiviteter skal gjennomføres?
- Hvem skal være ansvarlig?
- Nivåer for konsekvens og sannsynlighet
- Kriterier for å akseptere risiko
- Etc.

Tiltaksleverandør

- Ansvarlig for sikkerhetstiltak
- Utforming, etablering, forvaltning
- Felles tiltaksleverandører
 - IT-avdeling
 - Bygningsansvarlig
 - Personalfunksjon/HR
- Ekstern tjenesteleverandør

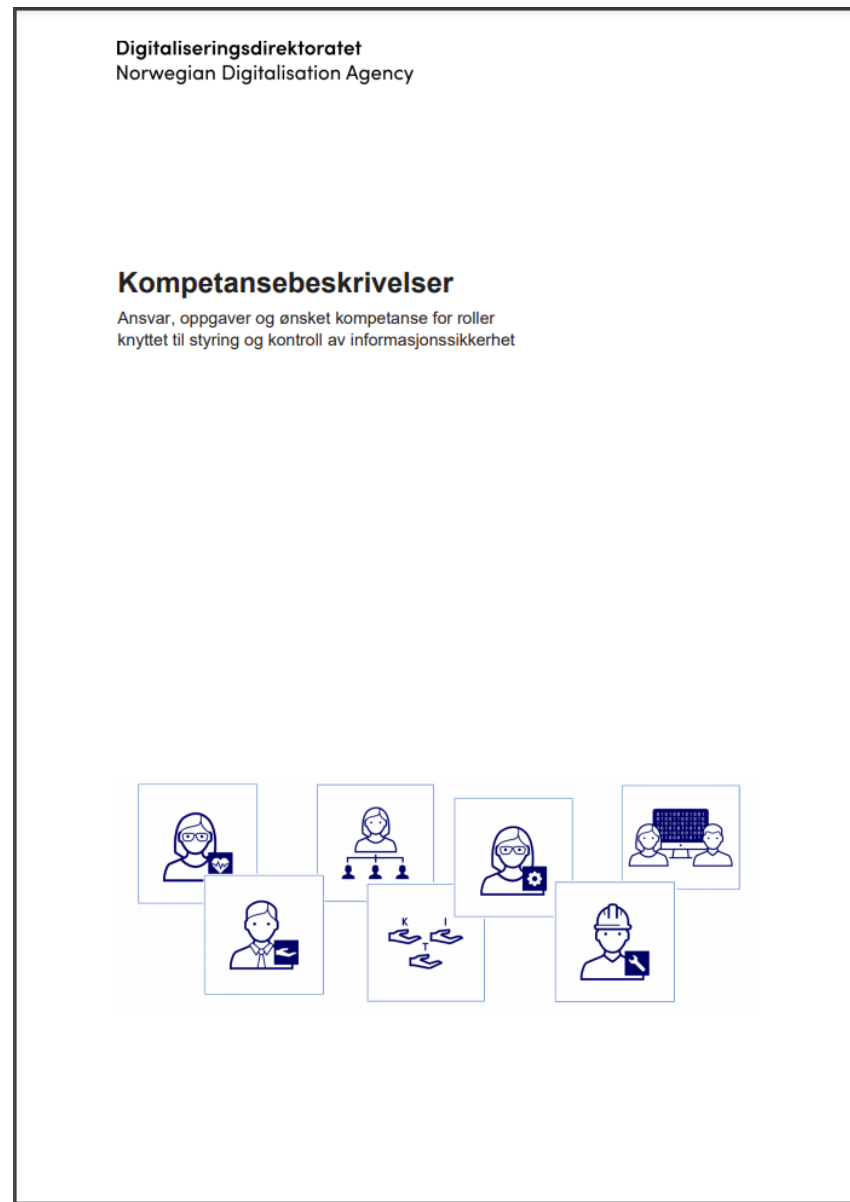
Fagansvarlig informasjonssikkerhet

- Har hovedansvaret for å støtte ledelsen i arbeidet med styring av informasjonssikkerhet
 - Tilrettelegge for god gjennomføring av styringsaktivitetene
 - Andre ofte brukte titler:
 - Informasjonssikkerhetsansvarlig
 - Informasjonssikkerhetsleder
 - CISO

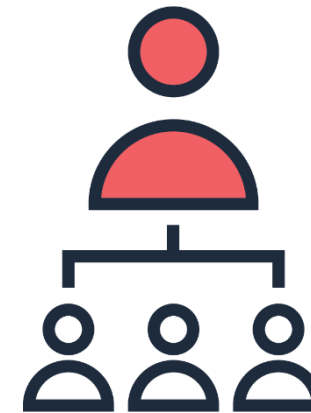
Kompetansebeskrivelser

<https://www.digdir.no/1107>

Fire historier om styring

Turid Toppleder

Linus Linjeleder

Fridtjof
Fagansvarlig

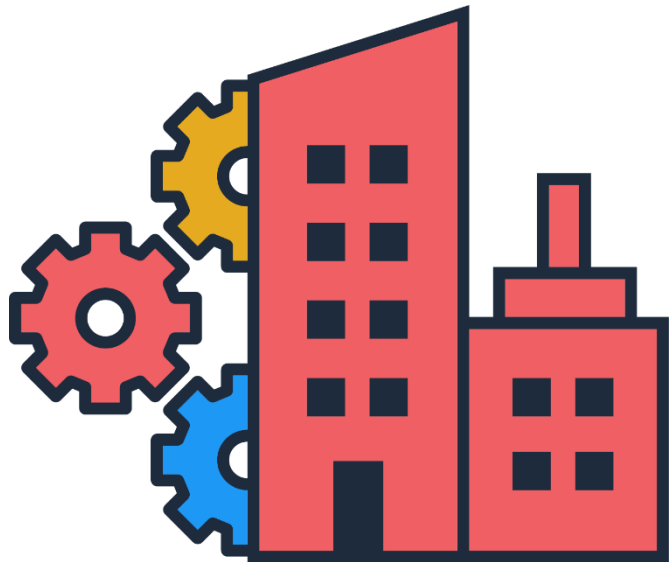

Trine
Tiltaksleverandør

<https://www.digdir.no/2647>

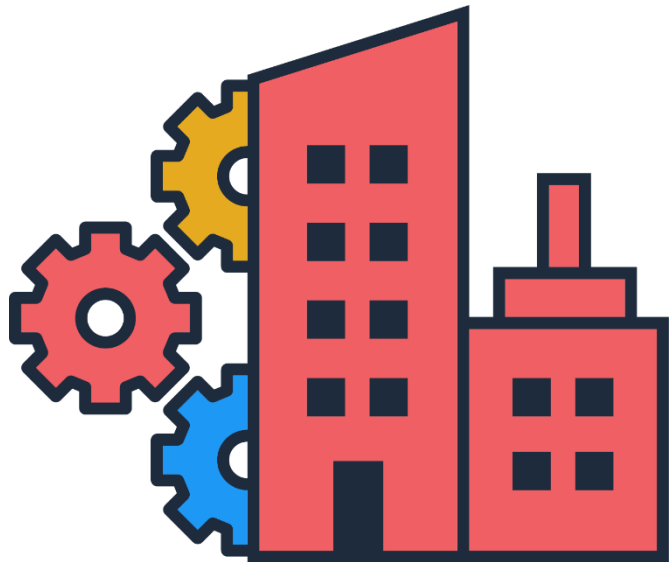
Jobb systematisk

Jobb risikobasert

Styring og kontroll:

En prosess, eller et sett med systematiske aktiviteter, som er nødvendige for å oppnå og opprettholde tilstrekkelig sikkerhet.

Styringsaktiviteter

- Ledelsens styring og oppfølging
- Risikovurdering
- Risikohåndtering
- Overvåking og hendelseshåndtering
- Måling, evaluering og revisjon
- Kompetanse- og kulturutvikling
- Kommunikasjon

Omfang og innretning må stå i forhold til virksomhetens oppgaver og behov

Styringsaktiviteter

- Ledelsens styring og oppfølging
- Risikovurdering
- Risikohåndtering
- Overvåking og hendelseshåndtering
- Måling, evaluering og revisjon
- Kompetanse- og kulturutvikling
- Kommunikasjon

Sikkerhetstiltak

Formål

- Forebygge
- Oppdage
- Håndtere og gjenopprette

Typer

- Organisatoriske
- Menneskelige
- Fysiske
- Teknologiske

Forutsetninger for å lykkes med å jobbe risikobasert

- Ulike typer kompetanse
- Gode føringer for å forstå, vurdere og håndtere risiko
- Gode, anvendbare kriterier for å akseptere risiko

Bygg riktig kompetanse og en god kultur

De ansatte må se arbeid med styring og kontroll i sammenheng med

Oppgaver/tjenester som utføres

Informasjonen som forvaltes

Virksomhetens målsetninger

De ansatte må vite

Hva de skal gjøre

Hvordan de skal gjøre det

Hvor de finner informasjon

Hvorfor dette er viktig for dem i deres arbeidshverdag

Gjennomfør ledelsens gjennomgang

Gjennomfør evalueringer

Sørg for kontinuerlig forbedring

Ledelsens gjennomgang

- Formål: vurdere status på virksomhetens arbeid med informasjonssikkerhet
- Resultat: beslutninger knyttet til kontinuerlig forbedring, og andre behov for endringer av det systematiske arbeidet

Evalueringer

- bør inkludere både styringsaktivitetene og sikkerhetstiltak som er iverksatt
- kan for eksempel kartlegge om det systematiske arbeidet med informasjonssikkerhet:
 - gjennomføres i henhold til de føringer som er satt
 - er hensiktsmessig organisert
 - er kostnadseffektivt

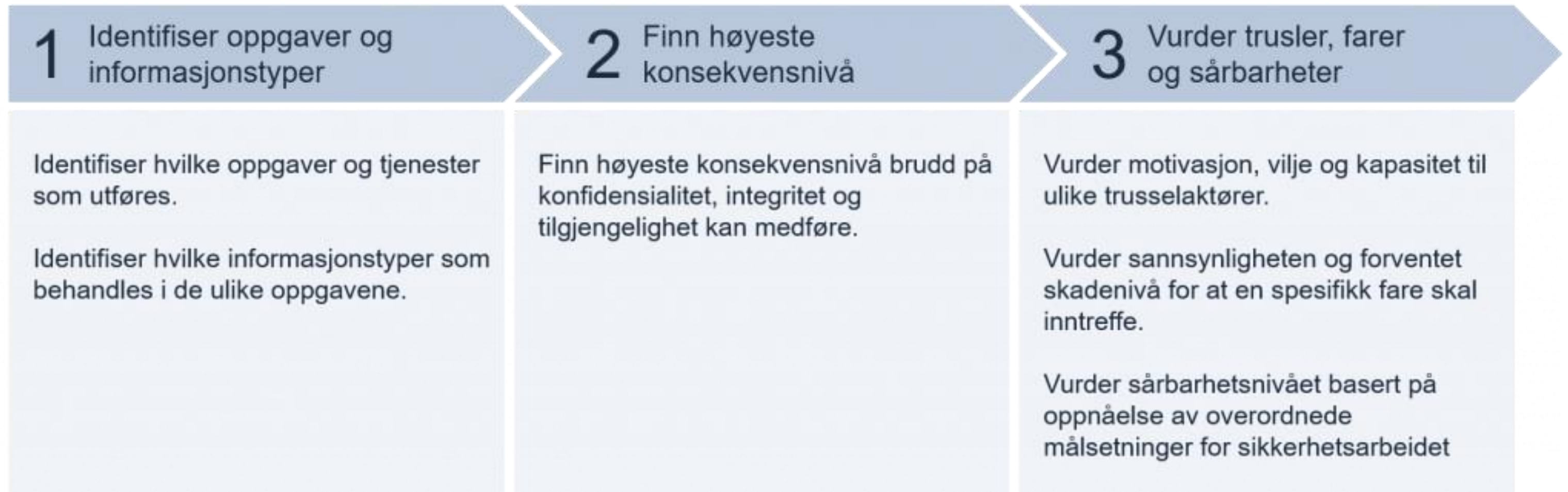
Kontinuerlig forbedring

- regelmessig og systematisk oppfølging, slik at svakheter og feil i styringsaktiviteter og sikkerhetstiltak korrigeres.
- benytte ulike kilder til informasjon om eget arbeid til å forbedre det
- gjøre arbeidet mer effektivt, slik at man får mest mulig ut av de ressursene som brukes

Ha oversikt –
viktig utgangspunkt for
helhetlig arbeid

Foranalyse

Foranalyse – bruk i helhetlig arbeid

Stifinneren

1 Hvor er vi, hvor skal vi?

2 Hvordan skal ting fungere hos oss?

3 Prøve ut og justere

4 Bygge et godt grunnlag

Hovedsaken **5**

6 Hvordan går det?

7 Forbedre og justere

SPØRSMÅL?

infosikkerhet@digdir.no
www.digdir.no/infosikkerhet

digdir.no

Digitaliseringsdirektoratet
postmottak@digdir.no
22 45 10 00
Postboks 1382 Vika, 0114 Oslo

Besøksadresser:
Industriveien 1, 8900 Brønnøysund
Skrivarevegen 2, 6863 Leikanger
Grev Wedels Plass 9, 0151 Oslo